

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 34271
קובץ: תשובות סופיות

אזרחות

שאלון 34271 (מסלול 70%)

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעהיים וחצי.
 - ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – (2×9) – 18 נקודות
פרק שני – (2×11) – 22 נקודות
פרק שלישי – (2×16) – 32 נקודות
פרק רביעי – (2×14) – 28 נקודות
סך הכול – 100 נקודות
 - ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
 - ד. הוראות מיוחדות: אין.
- יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

תשובות סופיות

פרק ראשון (18 נקודות)

שאלה 1

א. הפנייה למדינות השכנות: יד לשלום ולשכנות טובה + קריאה לשיתוף פעולה ולעזרה הדדית במאמץ לקדם את המזרח התיכון כולו. ציטוט: "...עסקה זו תתרום לחיזוק הקשרים של ישראל עם מדינות נוספות באזור, ולא רק עם מצרים" / "...עסקה זו תגביר את היציבות באזורנו".

ב. פיקוח בלתי פורמלי (חוץ-מוסדי), התקשורת: גופים או אזרחים מחוץ למוסדות המדינה, ביוזמתם וללא הסמכה בחוק, מבקרים את השלטון ומפעילים לחץ לשינוי מדיניות. ציטוט: "עקב כך אותו העיתון דורש מן הממשלה שתבחן מחדש את העסקה שנחתמה, לפני שתאשר אותה סופית".

שאלה 2

א. קביעת מדיניות ויישומה: קבלת החלטות והתוויית קווי פעולה, והוצאתן לפועל בתחומים שונים (כאן: חינוך). ציטוט: "אגף הבחינות במשרד החינוך פועל זה כמה שנים לאיתור העתקות... ובין השאר נעזר לצורך זה בבינה מלאכותית".

ב. הזכות לפרטיות: חיים בלי חשיפה, התערבות או חדירה לחייו, לחפציו או לגופו של אדם, ללא רשותו. ציטוט: "...הצבת מצלמות מעקב בזמן הבחינה תפגע באחת מזכויותיהם הבסיסיות" / "המצלמות יתעדו אותם גם במצבים שאינם קשורים בבחינה עצמה, ולכן הם מתנגדים לכך".

פרק שני (22 נקודות)

שאלה 3

מהות החוק (חובה): עיגון אופייה היהודי של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי (ארץ ישראל מולדתו ההיסטורית; מימוש הזכות להגדרה עצמית ייחודי לעם היהודי) + לפחות שני סעיפים נוספים במלואם: סמלים, בירה, שפה, קיבוץ גלויות, קשר עם העם היהודי, התיישבות יהודית, לוח רשמי, יום העצמאות וימי זיכרון, ימי מנוחה, נוקשות.

שאלה 4

שניים מתוך: מעמד מיוחד לערבית (שלטים, פרסומים רשמיים); מעמד אישי לפי הדין הדתי ובמוסדות הדת של כל עדה; הכרה בימי חג ומנוחה של כל הדתות; שמירה על המקומות הקדושים לכל הדתות; מערכות חינוך נפרדות במימון המדינה בשפת המיעוט.

שאלה 5

בחירה: ועדה לבחירת שופטים; נציגות לשלוש הרשויות (9 חברים: 3 שופטי העליון ובהם הנשיא, 2 שרים ובהם שר המשפטים כיו"ר, 2 ח"כים, 2 נציגי לשכת עורכי הדין); רוב לאנשי המקצוע המשפטי (5 מתוך 9). או תנאי העסקה: שכר שנקבע בידי הכנסת וללא הפחתה לשופטים בלבד; כהונה עד גיל 70; איסור תפקיד פוליטי ועבודה אחרת; חסינות על פסקי דין; אין העברה ממקום כהונה ללא הסכמת נשיא העליון או החלטת בית הדין המשמעתי.

שאלה 6

מסורתית: מקור הסמכות – ציבור האזרחים; ביטוי למורשת היהודית בחקיקה ובמרחב הציבורי במובן התרבותי-לאומי; ללא מחויבות להלכה. הלכה: מקור הסמכות – ההלכה; חוקי התורה בכל תחומי החיים; דעות שונות על האכיפה במרחב הפרטי; לא דמוקרטית, אך עם מאפיינים דתיים העולים בקנה אחד עם דמוקרטיה.

שאלה 7

דמיון: בשתייהן חריגה מהשוויון הפורמלי לשם שוויון מהותי / התייחסות לשונות רלוונטיות. הבדל (לפי קריטריון אחד): מטרה – צמצום פערים של קיפוח בעבר לעומת שונות רלוונטית; למי – קבוצה לעומת אדם; משך – זמן מוגבל לעומת כל עוד השוני קיים; מה ניתן – הטבה לעומת יחס שונה.

פרק שלישי (32 נקודות)

שאלה 8

הצגה: חובת הציות לחוק חלה על כולם – אזרחים ורשויות כפופים לחוק ושווים בפניו (לאדם מותר כל מה שלא נאסר; לרשות רק מה שהוסמכה); החוק נחקק בהליך דמוקרטי, הולם ערכים דמוקרטיים, מפורסם וברור, מגדיר מותר ואסור, מאזן בין הכלל לפרט. ציטוט: "...רשויות השלטון – בלא יוצאות מן הכלל – אינן רשאיות לפעול אלא במסגרת הסמכות שהוקנתה להן בכללים ובתקנות" / "...פעל בחוסר סמכות..." / "רשות שלטונית אינה מוסמכת..."

שאלה 9

הצגה: זכויות יסוד אוניברסליות לכל אדם באשר הוא אדם / נברא בצלם / תכלית לעצמו; אינן מוענקות בידי השלטון; השלטון אחראי לשמור עליהן; חיים וביטחון, קניין, חירות, שוויון, כבוד, הליך הוגן. נפגע: "הגדרת זהות כללית ליישוב מדירה תושבים... 'סוג ב'... עלבון והשפלה" – פגיעה בשוויון ובכבוד. לא נפגע: "העתירה אינה נוגעת... למניעת זכותם... לחיות בו ולנהוג לפי צו אמונתו ומצפונו" – חופש הדת והמצפון לא נפגע.

שאלה 10

הצגה: הסכמה רחבה בין קבוצות בחברה; על כללי המשחק / על אופייה הבסיסי של החברה והמדינה; מחזקת יציבות ומאפשרת קיום בצוותא על אף חילוקי דעות. ציטוט: "סוגיות עקרוניות וחשובות... ראוי שייפתרו בדרך דמוקרטית של הידברות והחלטה משותפת... למרות ההבדלים ביניהם."

פרק רביעי (28 נקודות)

שאלה 11

לאומיות אתנית-תרבותית: שאיפה משותפת לשלטון עצמי; על בסיס יסודות אתניים-תרבותיים משותפים (מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה, דת); אין חפיפה הכרחית בין לאום לאזרחות, הלאום קודם למדינה. ציטוט: "...אורח החיים הייחודי שקיימו היהודים... את המסורות והמנהגים שלהם" / "ובעיקר את הכמיהה לשוב לציון, ששרדה בכל הדורות".

שאלה 12

פיקוח וביקורת על הממשלה: מנגנון פיקוח פורמלי שמפקח ומבקר את מדיניות הרשות המבצעת ופעולותיה; באמצעות אופוזיציה, ועדות, אישור תקציב, כלים פרלמנטריים (הצעת אי-אמון, שאילתות, הצעות לסדר היום). ציטוט: "...חלק משרי הממשלה אינם מייחסים את החשיבות הראויה לחובתם זו כלפי הכנסת..." / "...שרים רבים התעלמו מ-902 שאילתות שהגישו חברי כנסת".

שאלה 13

הגישה הסוציאליזם-דמוקרטית: ערך מרכזי – שוויון חברתי-כלכלי וסולידריות, צמצום פערים; אחריות המדינה כלפי החלש – מדינת רווחה, רשת ביטחון; מעורבות רבה – סבסוד, שירותים, חקיקה חברתית, הלאמה, מיסוי גבוה על העשירונים העליונים. ציטוט: "...תתמוך בהעברתם לידי מוסדות המדינה" (הלאמה) / "דיוור מוזל וברירה שגה לכולם" / "...המיסים שיוטלו בעיקר על האוכלוסייה בעלת האמצעים".

שאלה 14

- א. עמדה ברורה בעד הצעת החוק או נגדה.
- ב. בעד: הזכות לחיים ולביטחון / חופש התנועה של המשתמשים בכביש / חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו – מוצגים ומקושרים לסוגיה.
- ג. נגד: חופש האסיפה וההפגנה / חופש הביטוי / פיקוח בלתי פורמלי / עקרון הגבלת השלטון / זכויות פוליטיות (הזכות לבקר את השלטון) – מוצגים ומקושרים לסוגיה.

שאלה 15

- א. עמדה ברורה בעד הורדת אחוז החסימה או נגדה.
- ב. בעד: ייצוגיות / שלטון העם / פלורליזם / סובלנות / התארגנות פוליטית – מוצגים ומקושרים לסוגיה.
- ג. נגד: יציבות שלטונית / משילות / הסכמיות / שלטון העם (סחטנות של מפלגות קטנות בקואליציה) – מוצגים ומקושרים לסוגיה.